

Smrt ve vodě.

V. Šindelář

Zbavit se dobrovolně dítěte je pro drtivou většinu matek nepředstavitelné, ale...

Z jara roku 1893 oznámil u starosty Horní Plané na Šumavě vorař Matěj Mačí, že při plavení vorů našel ve Vltavě mrtvolku asi pětiletého chlapce. Vytáhl tělíčko na břeh a pokračoval pak vorem až do Horní Plané, kde hrozný nález úředně ohlásil. Celou věc se ihned začali zabývat četníci, ale ať pátrali, jak pátrali, v celém širokém okolí chlapec nikomu nechyběl. Nakonec se usoudilo, že hoch asi patřil potulným komediantům, a na případ se postupně zapomnělo.

Uplynuly tři roky. Počátkem ledna 1996 zatkli četníci v lese u Hodňanova dva tuláky, přesněji: tuláka a tulačku. Vdova Terezie Tremlová pocházela ze Srní a měla už dva škráloupy za tuláctví. Její druh František Jaksch byl z Křížovic a byl už několikrát trestán jak za tuláctví, tak za falešné doklady. Soudce okresního soudu v Horní Plané oběma tentokrát za tuláctví udělil po třech dnech zostřeného žaláře. Když je četník odváděl do šatlavy, zaslechl, jak Jaksch šeptá Tremlové: Dej si hlavně pozor, abys hlavně něco nevyžvanila! Pro četnické ucho byla taková slova podezřelá, a tak závodčí Sattler chtěl vědět o obou tulácích něco víc.

Napsal starostovi v Srní dopis s dotazem, jaké pověsti tam požívá Terezie Tremlová. Starosta odepsal, že Tremlová má v obci velmi špatnou pověst. Mimo jiné i proto, že před lety zanechala ve vsi bez dozoru sedmiletou dcerku Karolínku a utekla toulat se po světě s milencem Jakschem. Četníka však v dopise zaujal dodatek, že Tremlová měla ještě čtyřletého synka Františka, o kterém však najednou ustaly veškeré zprávy. Jeho malá sestřička sice jednou vypověděla, že maminka hodila bratříčka do Dunaje, ale nikdo tomu

v Srní nechtěl přikládat význam, ostatně, kde by se v jižních Čechách vzal Dunaj?!

Četníku Sattlerovi to začalo vrtat hlavou. Ne snad, že by tehdy o vraždy dětí byla nějaká nouze, ale vždy se jednalo o vraždu novorozence krátce po porodu, tedy o zkratové jednání. Ale zavraždit čtyřleté dítě, to už chce silnou náturu, ač tulácký život člověka dost zatvrdí.

Závodčí Sattler si tedy předvolal Tremlovou a uhodil na ni, jak to tehdy s jejím synem bylo. Tremlová byla ve vleku svého milence Jaksche, jenže ten tu nyní nebyl a ona znejistěla. Nakonec se dala do povídání.

V dubnu 1893 odešli s Jakschem ze Srní hledat si práci do Bavorska. Tremlová měla s sebou obě své děti, Karolínku a jejího mladšího bratříčka Františka. Jenže v Bavorsku bylo práce málo, a i kdyby je chtěl nějaký sedlák zaměstnat, když viděl, že mají u sebe dvě malé děti, vždycky z toho nakonec sešlo. Oba milenci se nakonec rozhodli k návratu do Čech.

Byla to dlouhá túra, namáhavá i pro dospělého, ještě daleko těžší pro malé děti. Tremlová a její druh vláčeli obě děcka za sebou. Malá sedmiletá Karolínka měla přece jen trochu více sil než její malý bratr. Zůstával pozadu a pofňukával, že ho bolí nohy, takže posléze jej musel Jaksch nést na zádech. Když konečně přešli hranici a zamířili přes České Truby k Želnavě, měl toho právě dost. Blížili se k mostu přes řeku, rozvodněnou po jarních deštích, a tento pohled vnukl Jakschovi úděsný nápad. Obrátil se na družku a začal ji vyčítat, že musí hocha stále nosit a že kvůli dětem v Bavorsku nesehnali žádnou kloudnou práci a ani v Krumlově jistě žádnou neseženou. Nejlepší, kdyby Tremlová někde hodila synka do vody!

Každá jiná matka by se nad podobným návrhem asi zděsila, ale Tremlová byla dost jednoduchá osoba, navíc pod silným vlivem svého milence, kterého nechtěla ztratit. Život jejího synka měl v jejích očích zkrátka menší cenu.

Poutníci se záhy blížili k mostu přes Vltavu. Tady už Jaksch shodil chlapce ze zad a znovu pohrozil Tremlové, že buď synka utopí, nebo je s jejích láskou konec. Krkavčí matka však už byla rozhodnuta. Postavila Františka na zábradlí mostu, zula mu botičky, stáhla mu ještě zánovní punčošky a předala je Karolínce. Klučík vytušil, že se děje něco zlého. Plakal, křičel a prosil maminku, aby mu nic nedělala. Ta jej však bez všech ohledů shodila dolů do rozbourené řeky. Malá Karolínka sledovala tuto scénu s vytřeštěnýma očima. Pak se dala do křiku a v slzách zděšeně prosila maminku, aby ji nezapomněla. To však už její matka, je-li možné tuto ženu tak nazvat, neměla v úmyslu.

Všichni tři se pak vydali na další cestu. V Krumlově práci nesehnali, a tak Tremlová uposlechla našeptávání svého milence, odvedla dívku do Srní, tam ji opustila a vydala se spolu s Jakschem na potulku krajem, aby byli po nějakém čase, jak už víme, zatčeni.

Terezie Tremlová a František Jaksch se na jaře 1896 ocitli před porotním soudem v Českých Budějovicích. Všechny v soudní síni překvapilo, jak klidně vypovídala Tremlová o vraždě svého dítěte. Na porotu to dělalo dojem, že tato žena si je vědoma viny a je smířena s osudem. To Jaksch urputně zapíral, co se jen dalo, a pak zase v slzách prosil o milost. Bylo zde však svědectví nyní už desetileté Karolínky Tremlové a řada dalších výpovědí, které porotu přesvědčily. Po krátké poradě předseda poroty, knížecí revírník Kašpar u Hrdlořez u Třeboně, přednesl nález poroty: Terezie Tremlová a František Jaksch jsou vinni vraždou malého Františka Tremla.

Za normálních okolností by soud nepochybně vynesl rozsudek smrti provazem, ale podle rakouského zákona nesměl být trest smrti ničím zatížen, a oba dva tuláci přitom byli krátce po svém zatčení pravomocně odsouzeni za tuláctví. Šlo o drobné tresty, ale ty jim zachránily život. Soud mohl jako nejvyšší trest uložit jen doživotí.

Po vynesení rozsudku se každý z obou odsouzených zachoval podle své nátury. Zatímco Jaksch zoufale plakal a volal, že u vraždy vůbec nebyl, tak proč je za to odsouzen, Tremlová vyslechla ortel bez hnutí brvou a k bývalému milenci pohrdavě odsekla: „Kdybys u toho nebyl, tak by tě teď neodsoudili!“

V její tváři se pak už nepohnul ani sval. Snad v duchu opět viděla rozbouranou řeku, dřevěný most a tvář svého synka, prosícího o život.

 FRANTIŠEK JAKSCH (případ z roku 1893)	 TEREZIE TREMLOVÁ (případ z roku 1893)
Narozen: 1862	Narozena: 1866
Povolání: nádeník a tulák	Postavení: vdova, tulačka
Zločin: podílnictví na vraždě	Mentalita: necitelnost, dceři z vězení nepsala
Motiv: snaha zbavit se existenční zátěže	Zločin: vražda pětiletého syna Františka
Mentalita: sklony k plačtivosti	Trest: doživotní žalář
Trest: doživotní žalář	Zvláštnost: propuštěna po 20 letech pro tuberkulózu
Zvláštnost: v žaláři se vyučil truhlářem, po 25 letech byl propuštěn, otevřel si dílnu	